

ISSN 2616-6887

ВЕСТНИК
ЕВРАЗИЙСКОГО
НАЦИОНАЛЬНОГО
УНИВЕРСИТЕТА
ИМ. Л.Н. ГУМИЛЕВА

BULLETIN
of the
L.N. GUMILYOV
EURASIAN NATIONAL
UNIVERSITY

Л.Н. ГУМИЛЕВ АТЫНДАҒЫ
ЕУАЗИЯ ҰЛТТЫҚ
УНИВЕРСИТЕТІНІҢ
ХАБАРШЫСЫ

САЯСИ ҒЫЛЫМДАР. АЙМАҚТАНУ. ШЫҒЫСТАНУ. ТҮРКІТАНУ сериясы

POLITICAL SCIENCE. REGIONAL STUDIES. ORIENTAL STUDIES.
TURKOLOGY Series

Серия **ПОЛИТИЧЕСКИЕ НАУКИ. РЕГИОНОВЕДЕНИЕ. ВОСТОКОВЕДЕНИЕ.**
ТЮРКОЛОГИЯ

№ 4 (125)/2018

1995 жылдан бастап шығады

Founded in 1995

Издается с 1995 года

Жылына 4 рет шығады

Published 4 times a year

Выходит 4 раза в год

Астана, 2018

Astana, 2018

Бас редакторы
Ногаева А. М.
PhD д-ры, проф. (Қазақстан)

Бас редактордың орынбасары
Бас редактордың орынбасары

Нечаева Е.Л., с.ғ.к., проф. (Қазақстан)
Әбішева М.М., т.ғ.к., доцент (Қазақстан)

Редакция алқасы

Абдуали Б.	ф.ғ.д., проф. (Қазақстан)
Абжаппарова Б.Ж.	т.ғ.д. (Қазақстан)
Азмуханова А.М.	т.ғ.к. (Қазақстан)
Анар Сомунгуоглу	доцент (Түркия)
Әлібекұлы А.	ф.ғ.к., доцент (Қазақстан)
Әлиева С.К.	т.ғ.к., проф. (Қазақстан)
Бирюков С.В.	с.ғ.д., проф. (Ресей)
Габдулина Б.А.	т.ғ.к., доцент (Қазақстан)
Грегори Глиссон	PhD д-ры, проф. (Германия)
Дәркенов К.Г.	т.ғ.к. (Қазақстан)
Дронзина Т.	с.ғ.д., проф. (Болгария)
Дүйсембекова М.К.	с.ғ.к., доцент (Қазақстан)
Жолдыбалина А.С.	PhD д-ры, доцент (Қазақстан)
Жолдасбекова А.Н.	с.ғ.к., проф. (Қазақстан)
Звонарева Л.У.	т.ғ.д., проф. (Ресей)
Зимони Иштван	проф. (Венгрия)
Ибраев Ш.	ф.ғ.д., проф. (Қазақстан)
Ирфан Шахзад	PhD д-ры (Пакистан)
Каиржанов А.К.	ф.ғ.д., проф. (Қазақстан)
Кайыркен Т.З.	т.ғ.д., проф. (Қазақстан)
Кожирова С.Б.	с.ғ.д., проф. (Қазақстан)
Конкобаев К.	ф.ғ.к., проф. (Қырғыз Республикасы)
Копежанова Д.Е.	PhD д-ры, доцент (Қазақстан)
Ласлу Марац	PhD д-ры, проф. (Нидерланды)
Мандана Тишехьяр	PhD д-ры (Иран)
Невская И.А.	PhD д-ры (Германия)
Нұрбаев Ж.Е.	т.ғ.к. (Қазақстан)
Нуртазина Р.А.	с.ғ.д., проф. (Қазақстан)
Октай Таприсев	PhD д-ры, проф. (Түркия)
Оспанова А.Н.	PhD д-ры, доцент (Қазақстан)
Пунит Гаур	PhD д-ры, проф. (Индия)
Пауло Ботта	PhD д-ры, проф. (Аргентина)
Рыстина И.С.	PhD д-ры (Қазақстан)
Сейт Али Авджу	PhD д-ры (Түркия)
Сомжүрек Б.Ж.	т.ғ.к., доцент (Қазақстан)
Тәштемханова Р.М.	т.ғ.д., проф. (Қазақстан)
Хасрет Чомак	PhD д-ры, проф. (Түркия)
Шаймердинова Н.Г.	ф.ғ.д., проф. (Қазақстан)

Редакцияның мекенжайы: 010008, Қазақстан, Астана қ., Сәтпаев к-сі, 2, 408 б.
Тел.: (7172) 709-500 (ішкі 31434)
E-mail: vest_polit@enu.kz

Жауапты хатшы, компьютерде беттеген: Е.А. Изтелеуова

Л.Н. Гумилев атындағы Еуразия ұлттық университетінің хабаршысы.

САЯСИ ҒЫЛЫМДАР, АЙМАҚТАНУ, ШЫҒЫСТАНУ, ТҮРКІТАНУ сериясы

Меншіктенуші: ҚР БЖҒМ «Л.Н. Гумилев атындағы Еуразия ұлттық университеті» ШЖҚ РМК

Қазақстан Республикасының Ақпарат және коммуникациялар министрлігімен тіркелген. 25.05.18 ж. № 17125-Ж -тіркеу куәлігі

Мерзімділігі: жылына 4 рет.

Тиражы: 30 дана

Типографияның мекенжайы: 010008, Қазақстан, Астана қ., Қажымұқан к-сі, 13/1, тел.: (7172) 709-500 (ішкі 31434)

© Л.Н. Гумилев атындағы Еуразия ұлттық университеті

Editor-in-Chief
Ainur Nogayeva
PhD, Prof. (Kazakhstan)

Deputy Editor-in-Chief
Deputy Editor-in-Chief

Yelena Nechayeva, Can. of Political Sciences, Prof. (Kazakhstan)
Madina Abisheva, Can. of Historical Sciences, Assoc.Prof. (Kazakhstan)

Editorial board

Bekzhan Abduali	Doctor of Philology, Prof. (Kazakhstan)
Bibikhadisha Abzhapparova	Doctor of Historical Sciences (Kazakhstan)
Aiman Azmukhanova	Can. of Historical Sciences (Kazakhstan)
Akzhigit Alibekuly	Can. of Philology, Assoc.Prof. (Kazakhstan)
Saule Aliyeva	Can. of Historical Sciences, Prof (Kazakhstan)
Anar Somuncuoglu	Assoc.Prof. (Turkey)
Sergey Biryukov	Doctor of Political Sciences, Prof.(Russia)
Kurmangali Darkenov	Candidate of Historical Sciences (Kazakhstan)
Tatyana Dronzina	Doctor of Political Sciences, Prof.(Bulgaria)
Maira Dyussebekova	Can. of Political Sciences, Assoc.Prof.(Kazakhstan)
Bagysh Gabdulina	Can. of Historical Sciences, Assoc.Prof. (Kazakhstan)
Gregory Glisson	PhD, Prof. (Germany)
Hasret Çomak	PhD, Prof. (Turkey)
Shakir Ibrayev	Doctor of Philology, Prof. (Kazakhstan)
Irfan Shahzad	PhD (Pakistan)
Abai Kairzhanov	Doctor of Philology, Prof. (Kazakhstan)
Tursynkhan Kaiyrken	Doctor of Historical Sciences, Prof. (Kazakhstan)
Kadyraly Konkobayev	Can. of Philology, Prof. (Kyrgyzstan)
Svetlana Kozhirova	Doctor of Political Sciences, Prof. (Kazakhstan)
Danagul Kopezhanova	PhD, Assoc.Prof. (Kazakhstan)
László Marác	PhD, Prof. (Netherlands)
Mandana Tishehyar	PhD in International Studies (Iran)
Irina Nevskaya	PhD (Germany)
Zhaslan Nurbayev	Candidate of Historical Sciences (Kazakhstan),
Roza Nurtazina	Doctor of Political Sciences, Prof. (Kazakhstan)
Aigerim Ospanova	PhD, Assoc.Prof. (Kazakhstan)
Oktay Tanrıseven	PhD, Prof. (Turkey)
Punit Gaur	PhD, Prof. (India)
Paulo Botta	PhD, Prof. (Argentina)
Indira Rystina	PhD (Kazakhstan)
Seyit Ali Avcu	PhD (Turkey)
Baubek Somzhurek	Can. of Historical Sciences, Assoc.Prof.(Kazakhstan)
Raihan Tashtemkhanova	Doctor of Historical Sciences, Prof. (Kazakhstan)
Nurila Shaymerdinova	Doctor of Philology, Prof. (Kazakhstan)
Akbota Zholdasbekova	Can. of Political Sciences, Prof. (Kazakhstan)
Alua Zholdybalina	PhD, Assoc.Prof. (Kazakhstan)
Lola Zvonareva	Doctor of Historical Sciences, Prof. (Russia)
Zimonyi István	Prof. (Hungary)

Editorial address: 2, Satpayev str., of.408, Astana, Kazakhstan, 010008
Tel.: (7172) 709-500 (ext. 31434)
E-mail: vest_polit@enu.kz

Responsible secretary, computer layout: Yelena Izteleuova

Bulletin of the L.N.Gumilyov Eurasian National University POLITICAL SCIENCE. REGIONAL STUDIES. ORIENTAL STUDIES. TURKOLOGY Series

Owner: Republican State Enterprise in the capacity of economic conduct «L.N.Gumilyov Eurasian National University» Ministry of Education and Science of the Republic of Kazakhstan

Registered by Ministry of information and communication of Republic of Kazakhstan.

Registration certificate No. 17125-Ж from 25.05.2018

Periodicity: 4 times a year

Circulation: 30 copies

Address of printing house: 13/1 Kazhimukan str., Astana, Kazakhstan 010008; tel.: (7172) 709-500 (ext.31434)

© L.N.Gumilyov Eurasian National University

Главный редактор
Ногаева А.М.
д-р PhD, проф. (Казахстан)

Зам. главного редактора
Зам. главного редактора

Нечаева Е.Л., к.полит.н., проф. (Казахстан)
Абишева М.М., к.ист.н., доцент (Казахстан)

Редакционная коллегия

Абдуали Б.	д.ф.н., проф. (Казахстан)
Абжаппарова Б.Ж.	д.ист.н. (Казахстан)
Азмуханова А.М.	к.ист.н. (Казахстан)
Алибекулы А.	к.ф.н., доцент(Казахстан)
Алиева С.К.	к.ист.н., проф. (Казахстан)
Анар Сомунгуоглу	доцент (Турция)
Бирюков С.В.	д.полит.н., проф. (Россия)
Габдулина Б.А.	к.ист.н., доцент (Казахстан)
Грегори Глиссон	д-р PhD, проф. (Германия)
Даркенов К.Г.	к.и.н. (Казахстан)
Дронзина Т.	д.полит.н., проф. (Болгария)
Дюсембекова М.К.	к.полит.н., доцент (Казахстан)
Жолдыбалина А.С.	д-р PhD, доцент (Казахстан)
Жолдасбекова А.Н.	к.полит.н., проф. (Казахстан)
Звонарева Л.У.	д.ист.н., проф. (Россия)
Зимони Иштван	проф. (Венгрия)
Ибраев Ш.	д.ф.н., проф. (Казахстан)
Ирфан Шахзад	д-р PhD (Пакистан)
Каиржанов А.К.	д.ф.н., проф. (Казахстан)
Кайыркен Т.З.	д.ист.н., проф. (Казахстан)
Кожирова С.Б.	д.полит.н., проф. (Казахстан)
Конкобаев К.	к.ф.н., проф. (Кыргызстан)
Копежанова Д.Е.	д-р PhD, доцент (Казахстан)
Ласлу Марац	д-р PhD, проф. (Нидерланды)
Мандана Тишехья	д-р PhD (Иран)
Невская И.А.	д-р PhD (Германия)
Нурбаев Ж.Е.	к.и.н. (Казахстан)
Нуртазина Р.А.	д.полит.н., проф. (Казахстан)
Октай Танрисев	д-р PhD, проф. (Турция)
Оспанова А.Н.	д-р PhD, доцент (Казахстан)
Пунит Гаур	д-р PhD, проф. (Индия)
Пауло Ботта	д-р PhD, проф. (Аргентина)
Рыстина И.С.	д-р PhD (Казахстан)
Сент Али Авджу	д-р PhD (Турция)
Сомжурек Б.Ж.	к.ист.н., доцент (Казахстан)
Таштемханова Р.М.	д.ист.н., проф. (Казахстан)
Хасрет Чомак	д-р PhD, проф. (Турция)
Шаймердинова Н.Г.	д.ф.н., проф. (Казахстан)

Адрес редакции: 010008, Казахстан, г. Астана, ул. Сатпаева, 2, каб. 408
Тел.: (7172) 709-500 (вн. 31434)
E-mail: vest_polit@enu.kz

Ответственный секретарь, компьютерная верстка: Е.А. Изтелеуова

Вестник Евразийского национального университета имени Л.Н.Гумилева.
Серия: ПОЛИТИЧЕСКИЕ НАУКИ. РЕГИОНОВЕДЕНИЕ. ВОСТОКОВЕДЕНИЕ. ТЮРКОЛОГИЯ
Собственник: РГП на ПХВ «Евразийский национальный университет имени Л.Н. Гумилева» МОН РК
Зарегистрирован Министерством информации и коммуникаций Республики Казахстан.
Регистрационное свидетельство № 17125-Ж от 25.05.18 г.
Периодичность: 4 раза в год
Тираж: 30 экземпляров
Адрес типографии: 010008, Казахстан, г. Астана, ул. Кажымукана, 13/1, тел.: (7172)709-500 (вн.31434)

МАЗМҰНЫ

САЯСИ ҒЫЛЫМДАР

<i>Габдулина Б.А., Ықылас М.М.</i> Қазақстан Республикасы жастарының саяси мәдениеті: беталысы және келешегі.....	8
<i>Жансаутова А.Т., Казбекова М.А.</i> Су қауіпсіздігі мен су ресурстары мәселесіндегі халықаралық және қазақстандық тәжірибе: институционалдық және нормативтік-құқықтық аспектілер.....	15
<i>Жолдыбалина А.С., Санхаева Ж.М.</i> Әйелдердің саясаттағы рөлін арттыру: халықаралық тәжірибе.....	24
<i>Қожбанхан Е.К., Габдулина Б.А., Калдыбекова А.Д., Өзбек С.</i> Француз ғалымы Луи Альтюссердің теориясы контекстінде идеология ұғымын жаңадан қарастыру.....	31
<i>Шериязданова Г.Р., Муханбеткалиев Е.Е.</i> Мультикультурализм тұрғысынан бірегейлік мәселелері (Қазақстан мысалында).....	39

АЙМАҚТАНУ

<i>Нұрбаев Ж.Е., Оспанова А.Н.</i> Қазақстан-ресей шекарасындағы интеграция: білім және ғылым саласындағы ынтымақтастықты талдау (ҚР Қостанай облысы мен РФ Челябинск облысы мысалында).....	46
<i>Нурсултанова Л.Н., Атаева Т.Т., Маметай М.А.</i> Қазақстан-Қытай энергетикалық жобалары.....	53
<i>Оңғарова Е.</i> Энергия аясында Қазақстан және Еуропа Одағы арасындағы қарым-қатынас және Каспий теңізі.....	63

ШЫҒЫСТАНУ

<i>Ан Сан Хун, Кабиров А.Ж.</i> Корей аңыздарының мемлекеттердің құрылуы туралы жалпы сипаттамалары.....	68
<i>Звонарёва Л.У., Звонарёв О. В.</i> Симеон Полоцкий және жас ұрпақты тәрбиелеу мәселелері.....	74
<i>Испердинова Ж.И.</i> Жапон бизнесі мен менеджментіндегі менталитеттің алатын рөлі.....	82

ТҮРКІТАНУ

<i>Алашбаева Ж.Н.</i> М.Қашқаридың «Диуани лұғат ат-түрік» шығармасындағы мақал-мәтелдердің этномәдени сипаты.....	92
<i>Усинбаева П.С.</i> Түркі халықтарының батырлық эпостарындағы қалыңдық іздеу мотиві... ..	97
<i>Шаймердинова Н.Г., Жиёмбай Б.С., Абдрасимова А.Е.</i> Қазақстан Республикасындағы қырғыздардың тарихы, тілі және мәдениеті.....	102

CONTENTS

POLITICAL SCIENCE

<i>Gabdulina B.A., M.Ykylas M.</i> Political culture of youth of the Republic of Kazakhstan: trends and prospects.....	8
<i>Zhansautova A., Kazbekova M.</i> International and Kazakhstan experience in issues of water security and water resources: institutional and regulatory aspects.....	15
<i>Zholdybalina A.S., Sankhayeva Zh.M.</i> Increasing women's participation in politics: international experience.....	24
<i>Kozhankhan E.K., Gabdulina B.A., Kaldybekova A.D., Ozbek S.</i> Rethinking the concept of ideology in the context of the theory of the French scientist Louis Althusser.....	31
<i>Sheryazdanova G. R., Mukhanbetkaliev E.E.</i> Identities in the context of multiculturalism (Experience of Kazakhstan).....	39

REGIONAL STUDIES

<i>Nurbayev Zh.E., Ospanova A.N.</i> Integration in the Kazakh-Russian border area: analysis of cooperation in the field of education and science (on the example of Kostanay region of Kazakhstan and Chelyabinsk region of Russia).....	46
<i>Nursultanova L., Atayeva T., Mametay M.</i> Kazakhstan-China energy projects.....	53
<i>Ongarova Y.</i> The relationships between Kazakhstan and the European Union in the context of energy and the Caspian Sea.....	63

ORIENTAL STUDIES

<i>Sang Hoon Ahn, Kabirova A.</i> General characteristics of Korean legends about the founding of states.....	68
<i>Zvonareva L., Zvonarev O.</i> Simon Polotsky and his child-rearing beliefs.....	74
<i>Isperdinova Zh.I.</i> The role of mindset in Japanese business and management.....	82

TURKOLOGY

<i>Alashbayeva J.N.</i> The ethno-cultural character of proverbs and sayings in the work of M.Kashkari's «Diwan Lughat Al-Turk».....	92
<i>Ussipbayeva P.S.</i> The motive of the bride search in the heroic epics of the Turkic peoples.....	97
<i>Shaymerdinova N.G., Zhiyembay B.S., Abdrassimova A.E.</i> History, language and culture of Kyrgyz in the Republic of Kazakhstan.....	102

СОДЕРЖАНИЕ

ПОЛИТИЧЕСКИЕ НАУКИ

<i>Габдулина Б.А., Ықылас М.М.</i> Политическая культура молодежи РК: тенденции и перспективы.....	8
<i>Жансаутова А.Т., Казбекова М.А.</i> Международный и казахстанский опыт в вопросах водной безопасности и водных ресурсов: институциональные и нормативно-правовые аспекты.....	15
<i>Жолдыбалина А.С., Санхаева Ж.М.</i> Повышение потенциала женщин в политике: международный опыт.....	24
<i>Кожбанхан Е.К., Габдулина Б.А., Калдыбекова А.Д., Озбек С.</i> Переосмысление концепции идеологии в контексте теории французского ученого Луи Альтюссера.....	31
<i>Шерьязданова Г.Р., Муханбеткалиев Е.Е.</i> Вопросы идентичности в контексте мультикультурализма (на примере Казахстана).....	39

РЕГИОНОВЕДЕНИЕ

<i>Нурбаев Ж.Е., Оспанова А.Н.</i> Интеграция в казахстанско-российском приграничье: анализ сотрудничества в сфере образования и науки (на примере Костанайской области РК и Челябинской области РФ).....	46
<i>Нурсултанова Л.Н., Атаева Т.Т., Маметай М.А.</i> Казахстанско-Китайские энергетические проекты.....	53
<i>Онгарова Е.</i> Отношения Казахстана и Европейского Союза в контексте энергетики и Каспийское море.....	63

ВОСТОКОВЕДЕНИЕ

<i>Ан Сан Хун, Кабировва А.Ж.</i> Общие характеристики корейских легенд об основании государств.....	68
<i>Звонарёва Л.У., Звонарёв О.В.</i> Симеон Полоцкий и проблемы воспитания подрастающего поколения.....	74
<i>Испердинова Ж.И.</i> Роль менталитета в японском бизнесе и менеджменте	82

ТЮРКОЛОГИЯ

<i>Алашбаева Ж.Н.</i> Этнокультурный характер пословиц и поговорок в произведении М. Кашгари «Диуани лугат ат-турк».....	92
<i>Усипбаева П.С.</i> Мотив поиска невесты в героических эпосах тюркских народов.....	97
<i>Шаймердинова Н.Г., Жиёмбай Б.С., Абдрасимова А.Е.</i> История, язык и культура кыргызов в Республике Казахстан.....	102

*Л.Н. Гумилев атындағы Еуразия ұлттық университетінің Хабаршысы -
Bulletin of the L.N. Gumilyov Eurasian National University, № 4 (125)/2018, 8-14 pp.
<http://bulpolit.enu.kz/>; E-mail: vest_polit@enu.kz*

МРНТИ 11.15.67

¹Б.А.Габдулина, ²М.М.Ықылас

*Л.Н.Гумилев атындағы Еуразия ұлттық университеті, Астана, Қазақстан
(E-mail: ¹gabdulina_ba@enu.kz, ²muhkit@mail.ru)*

**Қазақстан Республикасы жастарының саяси мәдениеті:
беталысы және келешегі**

«Жастар – мемлекетіміздің тірегі»
Н.Назарбаев

Аннотация. Мақалада Қазақстан Республикасындағы, яғни еліміздегі жастарға саяси білім беру, ұлттық идеологиямызды олардың санасына сіңіру, сол арқылы саяси мәдениетті қалыптастыру мен дамытудың жаңашыл тәсілдеріне өту қажеттігі айтылып, осы бағытта атқарылған жұмыстардың нәтижелілігі сауалнама қорытындыларымен салыстырыла отырып баяндалады. Және саяси мәдениетті арттырудағы Елбасымыз Н.Назарбаевтың жолдауларындағы жоспарлар, мемлекеттік ұйымдар мен түрлі жастар ұйымдарының іс-шаралары қарастырылады. Жастар ақпараттық-коммуникациялық технологияларды кеңінен қолданатындықтан, жастар ұйымдары бір реттік шараларды өткізуден бас тартып, жастардың нақты мәселелерін шешуге бағытталған жұмысты күшейтуі, бұның бәрі бұқаралық ақпарат құралдары (БАҚ) арқылы, әлеуметтік желі арқылы таратылуы керек деп тұжырымдалады. Ақпараттандыру жұмысына жастар ұйымдары баса назар аудару қажет. Зерттеу барысында сауалнамалар арқылы жүргізілген жұмыстар еліміздегі жастардың өзінің саясатқа араласу, қатысу мүмкіндіктерін жоғары бағалайтынын көрсетті, жастардың саяси белсенділігі статистикасының мәселелері қамтылды. Жастардың саяси белсенділігін қалыптастыруға ықпал ететін, отандық саясатты талдап, таразылайтын кітаптардың аздығы мен теледебат секілді саяси пікірталас алаңдарының жоқтығы да мақала тақырыбына өзек болады.

Түйін сөздер: Қазақстан жастары, мемлекеттік жастар саясаты, Елбасы жолдаулары, саяси білім беру, ұлттық идеология, саяси мәдениет.

<https://doi.org/10.32523/2616-6887/2018-125-4-8-14>

Кіріспе. Бүгінгі күні Қазақстан жастарының басым бөлігі – Тәуелсіздігімізбен құрдас. Тәуелсіз Қазақстанның болашағы да осы жастармен бірге өсіп, бірге есейіп, олардың білім деңгейіне, құндылықтарына, қоғамға бейімделе білуіне, саяси мәдениетіне тәуелді болып, дамып отырмақ. Қоғаммен бірге жастар да жетіліп, өзгеріп келеді. Мемлекетіміздің қалыптасу жолында түрлі реформалар қолға алынды. Барлығында, жастарға ерекше көңіл бөлу керектігі – басты назарда. Өйткені, жастар – халқымыздың өзге топтарына қарағанда, өзгерістерді тез сезінетін, жаңашылдықты бірден қабылдай алатын топ.

Мақаланың басты мақсаты – Жастардың қоғамның саяси өміріне араласуы, бірінші кезекте, жастардың саяси мәдениетінің сипаттамасы екенін көрсету. Өз кезегінде, саяси мәдениет елдегі саяси процестерді қабылдау мен тиісті қорытынды шығару арқылы қалыптасады. Бұл тұрғыда, еліміз жастарының қазіргі саяси мәдениетін қалыптастыру арқылы саяси белсенділікке тәрбиелеу жолдарын анықтауымыз қажет.

Ал басты жұмыс - әрбір жасқа мейлінше саяси білім беру, ұлттық идеологиямызды оның санасына сіңіру, сол арқылы саяси мәдениетті қалыптастыру. Саяси мәдениеті қалыптасқан жастан ертеңгі күннің қайраткері шығатынын тарих талай дәлелдеген...

Зерттеу әдістері: Мақаланы жазу барысында жастардың саяси мәдениетін талдауға және зерттеуге басымдылық беріледі. Осы орайда ғылыми зерттеудің салыстырмалы-сипаттау әдісі, талдау, жүйелеу, сұрыптау, сараптау және т.б. амал-тәсілдері қолданылады.

Нәтижелер мен талқылаулар:

Елімізде жастарға басты назар аударылуы керектігі, жастар саясатының белсенді дамуы - Президент Жолдауларында тұрақты айтылып келеді. «Жастардың қазақстандық қоғамның алдыңғы қатардағы күшіне айналуына, авангардтық рөлін атқаруына күш салуымыз керек»[1]. «Қазақстан-2050» стратегиясы: орныққан мемлекеттің жаңа саяси курсы» Жолдауында: «Жастар – мемлекеттің саяси курсының қозғаушы күші» ретінде анықталған. Бұған негіз де жоқ емес.

Статистикалық мәліметтер бойынша, еліміздің әрбір төртінші тұрғыны халықтың 14 пен 29 жас аралығындағы өкілі болып табылады. Сандарды сөйлетсек, 1992 жылы жастардың саны 4 089 539 адам болса, 2002 жылы – 4 101 281 адам, 2012 ж. – 4 376 178 адамға жеткен. Ал 2014 ж. – 4 293 353 адам, 2015 ж – 4 206 300 адам, 2016 ж. – 4 099 653 адам, 2017 жылы – 3 994 464 адам, яғни 2014 жылдан бері жастар саны азайып келеді [6, 5-бет]. Бұл зерттеуді қажет ететін тағы бір тақырып.

Жастар үш топқа бөлінеді: 14-18 жас – кіші, 19-23 жас – орта, 24-28 (қоса алғанда) – үлкен жастар. Ал негізінен жастық шақтың мемлекет үшін де, өзі үшін де пайдалы кезеңі - білім алудың аяқталуы және еңбек жолының басталуымен тұспа-тұс келеді. Бұл кезде азаматтың бар құқығын пайдалану (сайлауға қатысу, заңды некеге тұру, т.б.) мүмкіндігімен қатар, жас адам белгілі бір жауапкершіліктерді де өз мойнына алады.

Қазіргі жастар – халқымыздың белсенді бөлігі. Осыған орай 2013 жылдан бастап, «Қазақстан жастары» ұлттық баяндамасы даярлана бастады. Әр жылдың қорытындысына орай дайындалатын бұл ұлттық баяндамада жастар арасындағы ахуалды болжау үшін еліміздегі жастардың дамуына жүйелі талдау жасалуда, нәтижесіне орай, түрлі министрліктер мен билік органдарына нақты ұсыныстар жолданады [2].

Жастар дамуына қатысты жыл сайын қарастырылатын 7-8 тақырыптың ішінде жастардың саяси өмірге араласуы жеке қарастырылады.

Елбасы өз Жолдауларында жастарға, «жаңа ұрпаққа барлық есіктер мен барлық жолдардың ашық» екенін үнемі айтады. Ол үшін мемлекет барлық жағдайды жасауға әзір, жасап та жатыр. Бірақ, «жастардың шектен тыс жағдайын жасаудан аулақ болу керек, себебі, ойындағысының бәрі орындалған жас өзіндік белсенділігін жоғалтып, еріншекке айналуы мүмкін». Елбасы бұл жағын да ескертумен келеді [1].

Бүгінгі таңда жастардың саяси мәдениетін қалыптастыруға жаңашыл тәсілдерді енгізу қажет, кейбірін атап өтейік:

- **Кең ауқымды** ақпарат ағымын пайдаланып, жастардың ҚР мемлекеттік саясаты туралы білімге деген қызығушылықтарын арттыру;
- Жастарды қоғамдық процеске, қоғамдық басқару, өзін-өзі басқару процесіне көбірек тарту арқылы жастардың қоғамдағы процесті саяси ұғынуға қолдау көрсету;
- Мемлекеттік органдар мен жастар ұйымдарының бірлескен жобаларын көбейту;

- Қоғамдық қадағалауға, қоғамдық-саяси процестерге (мысалы, кейінгі кезде құрылған жергілікті әкімдіктердегі Қоғамдық кеңестерге) тарту;
Мамандық саласын бойынша саяси тақырыптарда пікірталас, мемлекеттік, өңірлік деңгейдегі қайраткерлермен сұхбаттар, кездесулер ұйымдастыру.

Жастардың саяси мәдениетін қалыптастыру үшін осындай кешенді шаралар қажет. Оларды жүзеге асыру уақыты да алыс емес сияқты. Өйткені, Елбасы Жолдауларында баса айтылатын жастарға қолдау көрсету шаралары енді нақты көрініске ие болмақ. 2018 жылдың 14 қарашасы күні Президент Н.Назарбаев «Жастар жылын жариялау туралы» жарлыққа қол қойды. Онда «2019 жыл Жастар жылы деп жариялансын» делінген [3].

Бұл жастар саясатына қатысты соңғы жылдары қолға алынған кешенді жұмыстың нақты жалғасы. Оның бұған дейінгі бір мысалы - 2015 жылы қабылданған «Мемлекеттік жастар саясаты туралы» заң. Онда: «жастардың дамуына толыққанды рухани, мәдени білім беру, кәсіби және табиғи дамумен қатар, елдің шешім қабылдау процесіне үлес қосуы мен мүмкіндіктерін арттырудың бағыттарын күшейту керек» делінген. Яғни, мемлекет пен халық мүддесі үшін қабылданатын шешімдерге жастар да толыққанды атсалысуы керек. Бірақ, жастардың саясатқа араласуымен қатар, сол саяси ортада өзін лайықты ұстау үшін саяси мәдениетті де меңгеру қажеттігі алға шығады. Міне, осы бағытта, келер жылғы «Жастар жылының» алдында, елімізде қандай жұмыстар жасалып жатыр? Бұл мәселеде жастар пікірі қандай?

Жастар арасында жүргізілген сауалнамаға сәйкес [5, 98-бет], оған қатысқан әрбір үшінші жас Қазақстан саясатының қалыптасуына жастардың қандай да бір болмасын әсер етуін жоққа шығарған. Яғни, қазіргі жастар билікті жүзеге асыруға ықпал етіп, саясатқа әсер ете алмаймыз деген пікірде. Сонда еліміздегі мемлекеттік жастар саясатының тиімділігі қаншалықты? Бұған қатысты да жыл сайын жастардың көзқарасын анықтау үшін сауалнама жүргізіліп келеді. 2013 жылдан бері жүргізілген сауалнама нәтижесіне сәйкес, мемлекет жастарды қолдау үшін бірінші кезекте жастарды жұмыспен қамту керек, одан кейін барып жастарды баспанамен қамту керек, үшінші орында – сапалы, қолжетімді білім беру керектігі айтылатын [5, 42-бет]. Ал соңғы 2017 жылы жүргізілген сауалнама нәтижесі бойынша, жастарды қолдау үшін мемлекет баспанамен қамту керек деген жауап бірінші орынға шыққан [6, 16-бет]. Яғни, жастар жағы бұған дейін мемлекет жастарды жұмыс орнымен қамту керек деп есептесе, енді олар, мемлекет бірінші кезекте баспанамен қамтамасыз етсін деп есептейді, ал жұмыспен қамту сұрағында мемлекетке деген сенімі жоқтығын білдірген. Бұл – жастардың еліміздегі саясатқа әсер ете алмаймыз деген пікірлерінің бір көрінісі. Осылайша, жастардың саяси өмірге араласуы мен олардың саяси мәдениетін қалыптастыруға мемлекеттен өзге де ықпал ету тетігін іздеу керектігі алға шығады. Ол – бірінші кезекте жастар ұйымдары. Елімізде жастар мәселесімен айналысамыз дейтін 500-ден аса ұйым тіркелген [7]. Бірақ, оларды жастарымыз біле ме? Маңайына жастарды топтастыра алатындары бар ма ішінде?

Жалпы, жастардың саясатқа араласуы елдегі саяси жағдайға байланысты екені тарихтан белгілі. Сауалнамаға сәйкес, еліміздегі жастар өзінің саясатқа араласу, қатысу мүмкіндіктерін жоғары бағалайды (46,8%). Сауалнама қатысқандардың көпшілігі жастар саясатын үкімет пен жастар бірлесіп жүзеге асыруы тиіс деп санайды. Яғни, жастар ұйымдары арқылы. Ал осы жастар ұйымдары арасында ең танымал алғашқы үштігі - «Жас Отан» жастар қанаты, «Жасыл ел», «Болашақ» стипендиясының қауымдастығы. Иә, олар танымал, олардың жастар арасындағы беделі де жыл өте көтеріліп келеді.. бірақ, жастар ұйымдары әлі күнге дейін саяси ұйым деңгейіне жеткен жоқ. Бұл қоғамдық ұйымдар белгілі бір аумақта не белгілі бір жоғары оқу орындары деңгейінде ғана әрекет етіп келеді. Олардың қалалық, облыстық, республикалық деңгейдегі белсенділігі әлі де төмен. Бұған

қоса, түрлі жастар ұйымдарының бірлескен жұмыстары, бірлескен жобалары жоқтың қасы, яғни белгілі бір мәселені шешуде бірігуі жоқ. Жастар ұйымдары тек жастар мәселесін көтерумен, мүмкін болғанда шешумен ғана айналыспай, мүмкіндігінше жастардың саяси сауаттылығы мен белсенділігін арттыруға да күш салуы керек. Мұның бәрі жастардың саяси сауаттылығын арттыру үшін қажет. Өйткені, саяси мәдениетті тәрбиелеу – бүгінгі күннің өзекті мәселесі болып тұр. Мемлекет қоғамның ғана емес, жастардың да саяси сауатты болуына мүдделі. Ал қоғамның саяси мәдениеті азаматтардың саяси сауаттылығымен, саяси оқиғаларды, үдерістерді қандай дәрежеде бағалай білетіндігімен, саяси белсенділік деңгейімен есептеледі.

Саясатқа қызығушылық танытатын жастардың, жастар ұйымдарында қызмет ететін, қоғамдық жұмыстарға белсенді қатысатын жастардың саяси мәдениетін тәрбиелеу әлдеқайда оңай. Бірақ саясатқа бейімі жоқ жастардың саяси мәдениетін қалай қалыптастырамыз?

Алдымен жастарға қатысты мемлекеттік және салалық бағдарламаларды жүзеге асыру мәселелері бойынша жастар арасында ақпараттық-түсіндіру жұмыстарын жүргізу;

Жастармен жұмыс жүргізетін мамандарды кәсіби даярлаудың түрлі формаларын енгізу;

Жастар ісімен айналысатын түрлі ұйымдардың және барлық деңгейдегі жастар саясаты бойынша кеңестердің жұмыс тиімділігін арттыру, ондағы жастар санын көбейту, жастардың маңызды мәселелерін шешуге бағытталған мақсатты жұмысты ұйымдастыру (баспанамен қамтамасыз ету, жұмыспен қамту, жас отбасыларын қолдау, т.б.)

Ең бастысы, жастар ұйымдары бір реттік шараларды өткізуден бас тартып, жастардың нақты мәселелерін шешуге бағытталған жұмысты күшейтуі тиіс. Бұның бәрі БАҚ арқылы әлеуметтік желі арқылы таратылуы керек. Өйткені, жастар ақпараттық-коммуникациялық технологияларды кеңінен қолданады. Оларды ақпараттандыру жұмысына жастар ұйымы баса назар аудару қажет. Ал әзірге жастар ұйымдары қызметінде өз қатарын жаңа мүшелермен толықтыру белсенділігі төмен, мемлекеттік әлеуметтік тапсырысқа үміттену басым. Соның салдарынан жастар мүддесін қорғау, ондай жұмыс жүргізілсе де, тиімділігі төмен. Бұл тұжырымдар да қоғамдық пікірге жүргізілген сауалнама деректерінен алынды.

Осындай кемшіліктер шешілмей тұрып, жастардың саяси мәдениеті туралы айтуға бола ма? Атқарылуы тиіс жұмыстар әлі де көп болғанымен, жыл өте біртіндеп оң өзгерістер де байқалып келеді.

2013-ші жылдан бастап жергілікті әкімдіктерде жастар ісімен айналысатын басқармалар құрыла бастады. 2015 жылы «Мемлекеттік жастар саясаты туралы» заң қабылданды [3]. Сауалнама нәтижелерінде, аймақтарда ең көп және белсенді жұмыс істейтін жастар ұйымдары анықталды. Қостанай, Шығыс Қазақстан және Батыс Қазақстан облыстарындағы жастар ұйымдары белсенділік жағынан алға шықты. Жастардың саяси процестерге қызығушылығы сайлау науқаны кезінде ерекше байқалған. 2015 жылғы президенттік сайлауда жалпы дауыс бергендердің төрттен бірі – жастар жағы. Олардың 68,7%-і – сайлауға қатысуы саналы түрде болғанын айтқан [4, 101-бет].

Жастардың қоғамның саяси өміріне араласуы – бірінші кезекте, жастардың саяси мәдениетінің сипаттамасы. Өз кезегінде, саяси мәдениет елдегі саяси процестерді қабылдау мен тиісті қорытынды шығару арқылы қалыптасады. Бұл тұрғыда еліміздің қазіргі жастарының саяси мәдениеті біркелкі емес. Өйткені, елдегі жастар біртекті емес, олардың ұстанымдары жас ерекшеліктері мен тұратын мекеніне, қызметпен қамтылуына байланысты болып отыр. Ендігі мақсат – өз саяси көзқарастарын жаңа ақпараттық технологиялар арқылы таратып, жүзеге асыратын жастардың көптеп шығуына ықпал ету. Өйткені, саясат пен оның жаңалықтары туралы ақпарат алудың негізгі көздері - теледидар (89,2%), ғаламтор (60,5%), газет, радио, әлеуметтік желі болып тұр. Бұл орайда қала жастарының ел саясатына көбірек араласуына қалалардағы интернетке қолжетімділік пен оның сапасы әсер етеді. Ал ауыл жастарында ондай мүмкіндік айтарлықтай төмен. Сондықтан

заманауи байланыс құралдарын жастардың саяси мәдениетін қалыптастыруға ықпал ететін тағы бір тетік деп қарастыруымыз керек. Өйткені, жастар арасында құқықтар мен міндеттер туралы, елдегі саяси өмірге тікелей ықпал етудің мүмкін жолдары туралы ақпаратты тарату – маңызды. Осылайша, саяси белсенділікті тәрбиелеуге жол ашылады.

Қорытынды.

Ал қорытындылай айтсақ, саяси мәдениетті қалыптастыруға ең бірінші кезектегі қажетті нәрсе – саяси ғылым – елімізде баяу дамуда. Бір ғана себебін айтсақ – Қазақстанның болашақ саясаттанушылары қазақ тіліндегі оқулықтарға жарымай келеді. Саясаттану саласы бойынша қазақ тілінде білім алып жатқан студенттер әлі күнге ресейлік кітаптарға тәуелді. Қазақстанның болашақ саяси элитасы ЖОО қабырғасынан-ақ Қазақстанның емес, көрші елдің мемлекеттік құрылымын талдау арқылы білімдерін жетілдіруде. Ойланатын жағдай.

Бұдан бөлек, телеарналарда шынайы пікірталасқа мүмкіндік беретін саяси дебаттар ұйымдастырылмайды. Ондай бағдарламалар саясатқа деген көзқарасты қалыптастыратыны сөзсіз.

Осылайша жан-жақты дамыған жасты тәрбиелеу арқылы саяси мәдениетті қалыптастырамыз. Саяси санасы дамыған жастар, саяси сауатты жастар қоғамдағы саяси процестерге ықпал ете алады, мемлекетті басқаруға, басқару органдары ісіне алдымен қоғамдық көмек беруге дайын болады. Сондай-ақ, өз қызмет саласында (білім, ауыл шаруашылығы, өндіріс т.б.) мемлекеттік саясат ұстанымдарын жүзеге асыруға саналы түрде кіріседі.

Саяси сауаттылық жастардың саяси сезімдерін тәрбиелейді. Қоғамдағы саяси оқиғалар мен процестерді дұрыс қабылдауға, өз іс-әрекетінде басшылыққа алуға, қоғамға теріс саяси-идеологиялық әсерлерге берілмеуге иммунитетті қалыптастырады. Сөйтіп, жастарымыз тәуелсіз Қазақстанның саяси құндылықтарын қорғауға даяр болмақ.

Ал басты жұмыс – әрбір жасқа мейлінше саяси білім беру, ұлттық идеологиямызды оның санасына сіңіру, сол арқылы саяси мәдениетті қалыптастыру. Саяси мәдениеті қалыптасқан жастан ертеңгі күннің қайраткері шығатынын тарих талай дәлелдеген...

Әдебиет тізімі

1. Назарбаев Н.А. Қазақстандықтардың әл-ауқатының өсуі: табыс пен тұрмыс сапасын арттыру // ҚР Президентінің Қазақстан халқына Жолдауы [Электрон.ресурс]. – 2018. – URL: http://www.akorda.kz/kz/addresses/addresses_of_president/memleket-basshysynanazarbaevty-n-kazakstan-halkyna-zholdauy-2018-zhylygy-5-kazan (қаралған күні: 25.10.2018).
2. Жиенкүлов Д. «Қазақстан жастары 2013» ұлттық баяндамасы таныстырылды [Электрон. ресурс]. – 2014. – URL: <https://baq.kz/kk/news/zhas-darin/kazakstan-zhastari-2013-ulttik-bayandamasi-tanistirildi-44792> (қаралған күні: 25.10.2018).
3. «Әділет» ҚР нормативтік құқықтық актілерінің ақпараттық-құқықтық жүйесі // «Жастар жылын жариялау туралы» ҚР Президентінің Жарлығы [Электрон.ресурс]. – 2018. – URL: <http://adilet.zan.kz/kaz/docs/P1800000718> – (қаралған күні: 15.11.2018).
4. Сәлімгерей А.А., Әбдірайымова Г.С., Абдикерова Г.О., Айдарбаев С.Ж., Булатбаева А.А., Веревкин А.В., Ибраева А.С., Лифанова Т.Ю., Мәсәлімова А.Р., Межибовская И.В., Мыңбаева А.К., Ким А.М., Насимова Г.О., Оспанов С.И., Үсеинова Г.Р., Шапинова С.А. «Қазақстан жастары – 2015» ұлттық баяндамасы // Әл-Фараби атындағы ҚазҰУ. – 2015. – Б. 101.
5. Қайдарова Ә.С., Әшімханова Д.Ә., Маулитов А.Е., Зайниева Л.Ю., Мекебаева М.А., Жүсіпова А.С., Қалдыбаева О.В., Насимова Г.О., Сеңгірбай М.Ж., Тесленко А.Н. «Қазақстан жастары – 2016» ұлттық баяндамасы // «Жастар» ғылыми-зерттеу орталығы.

- 2016. – Б. 98-99.
6. «Қазақстан жастары – 2017» ұлттық баяндамасы // «Жастар» ғылыми-зерттеу орталығы. – 2017. – Б. 4.
 7. Нукенов А. «Қазақстанда 500-ден аса жастар ұйымы жұмыс істейді» [Электрон.ресурс]. – 2017. – URL: <https://kursiv.kz/news/obschestvo/2017-08/v-kazakhstane-deystvuet-500-molodezhnykh-organizaciy> (қаралған күні: 10.11.2018).
 8. «Әділет» ҚР нормативтік құқықтық актілерінің ақпараттық-құқықтық жүйесі // «Қазақстан – 2020: болашаққа жол» ҚР мемлекеттік жастар саясатының 2020 жылға дейінгі тұжырымдамасы [Электрон.ресурс]. – 2013. – URL: <http://adilet.zan.kz/kaz/docs/P1300000191> (қаралған күні: 12.11.2018).
 9. «Әділет» ҚР нормативтік құқықтық актілерінің ақпараттық-құқықтық жүйесі // «Мемлекеттік жастар саясаты туралы» Заң [Электрон.ресурс]. – 2015. URL: – <http://adilet.zan.kz/kaz/docs/Z1500000285> (қаралған күні: 12.11.2018).

Б.А. Габдулина, М.М. Ыкылас

Евразийский национальный университет имени Л.Н. Гумилева, Астана, Казахстан

Политическая культура молодежи РК: тенденции и перспективы

Аннотация. В статье излагаются возможные пути политического образования для молодежи, национальная идеология в его сознании, отражающее, таким образом, новаторские подходы к формированию и развитию политической культуры, а также эффективность планов государственных организаций и мероприятий, изложенных в ежегодном послании Президента Н. Назарбаева. Поскольку молодежь широко использует информационно-коммуникационные технологии, делается вывод о том, что молодежные организации должны отказаться от одноразовых акций и начать работу над решением конкретных вопросов молодежи, вся эта работа должна освещаться в СМИ, распространяться через социальные сети. В ходе опроса выяснилось, что молодежь все чаще фокусируется на участии в политике, так же приводится статистика проблем молодежной политики.

Ключевые слова: Молодежь Казахстана, государственная политика молодежи, послания Президента, политическое образование, национальная идеология, политическая культура.

B.A.Gabdulina, M. M.Ykylas

L.N.Gumilyov Eurasian National University, Astana, Kazakhstan

Political culture of youth of the Republic of Kazakhstan: trends and prospects

Abstract. The article sets out the most politicized education for every age, the national ideology in its consciousness, thereby reflecting innovative approaches to the formation and development of political culture, and the effectiveness of the plans and state organizations and activities given in the annual message of President N. Nazarbayev. Since the youth widely use information and communication technologies, it is concluded that youth organizations have to abandon one-on-one activities and start to work on youth issues, all of which should be disseminated via social media. It is important for the youth organizations to pay special attention to their work. In the course of the survey the work was done with the help of questionnaires the surveys focus on youth participation in politics, high appraisal of participation, and statistics on youth politics.

Keywords: Youth of Kazakhstan, state youth policy, President's message, political education, national ideology, political culture.

References

1. Nazarbaev N.A. Qazaqstandyqtardyn al-ayqatynyn osui: tabys pen turmys sapasyn arttyry [Growing welfare of kazakh citizens: increase in income and quality of life], QR Prezidentiniñ Qazaqstan halqyna Joldaýy [State of the Nation Address of President of the Republic of Ka-

zakhstan]. Available at: http://www.akorda.kz/kz/addresses/addresses_of_president/memleket-basshysy-nanazarbaevtyyn-kazakistan-halkyna-zholdauy-2018-zhylgy-5-kazan (accessed 25.10.2018)

2. Jienkulov D. «Qazaqstan jastary 2013» ulttyq baıandamasy tanystyryldy» [National report «Youth of Kazakhstan» - results of 2013]. Available at: <https://baq.kz/kk/news/zhas-darin/kazakistan-zhastari-2013-ulttik-bayandamasi-tanistirildi-44792> (accessed 25.10.2018)

3. «Ádilet» QR normativtik quqyqtyq aktileriniń aqparattyq-quqyqtyq júesi [Legal information system of Regulatory Legal Actsof the Republic of Kazakhstan]. Available at: <http://adilet.zan.kz/kaz/docs/P1800000718> (accessed 15.11.2018)

4. Sálimgereı A.A., Ábdıraıymova G.S., Abdıkerova G.O., Aıdarbaev S.J., Býlatbaeva A.A., Verevkin A.V., İbraeva A.S., Lıfanova T.Íy., Másálimova A.R., Mejıbovskaıa I.V., Myńbaeva A.K., Kım A.M., Nasımova G.O., Ospanov S.I., Úseınova G.R., Shapınova S.A. «Qazaqstan jastary – 2015» ulttyq baıandamasy [National report «Youth of Kazakhstan - results of 2015»]. *Ál-Farabı atyndaǵy QazUÝ [Al-Farabi KazNU]*, 101 (2015). [in Kazakh].

5. Qaidarova Á.S., Áshimhanova D.Á., Maýlitov A.E., Zamieva L.Íy., Mekebaeva M.A., Júsipova A.S., Qaldybaeva O.V., Nasımova G.O., Seńgirbaı M.J., Teslenko A.N. «Qazaqstan jastary – 2016» ulttyq baıandamasy [National report «Youth of Kazakhstan - results of 2016»], «Jastar» ǵylymı-zertteı ortalyǵy [Scientific-Research Center «Youth»], 98-99 (2016). [in Kazakh].

6. «Qazaqstan jastary – 2017» ulttyq baıandamasy [National report «Youth of Kazakhstan - results of 2017»], «Jastar» ǵylymı-zertteı ortalyǵy [Scientific-Research Center «Youth»], 4 (2017). [in Kazakh].

7. Nýkenov A. «Qazaqstanda 500-den asa jastar uıymy jumys isteıdi» [There are over 500 youth organisations works in Kazakhstan]. Available at: <https://kursiv.kz/news/obschestvo/2017-08/v-kazakhstane-deystvuet-500-molodezhnykh-organizaciy> (accessed 10.11.2018)

8. «Ádilet» QR normativtik quqyqtyq aktileriniń aqparattyq-quqyqtyq júesi [Legal information system of Regulatory Legal Actsof the Republic of Kazakhstan], «Qazaqstan – 2020: bolashaqqa job» QR memlekettik jastar saıasatynyń 2020 jylǵa deıngi tuıjyrymdamasy [Concept of State Youth Policy 2020 of Kazakhstan «Kazakhstan 2020: Path to the Future». Available at: <http://adilet.zan.kz/kaz/docs/P1300000191> (accessed 12.11.2018)

9. «Ádilet» QR normativtik quqyqtyq aktileriniń aqparattyq-quqyqtyq júesi [Legal information system of Regulatory Legal Actsof the Republic of Kazakhstan], «Memlekettik jastar saıasaty týraly» Zań [Law «On State Youth Policy»]. Available at: <http://adilet.zan.kz/kaz/docs/Z1500000285> (accessed 12.11.2018)

Авторлар туралы мәлімет:

Габдулина Б.А. – тарих ғылымдарының кандидаты, саясаттану кафедрасының доценті, Л.Н.Гумилев атындағы Еуразия ұлттық университеті, Сәтпаев көш. 2, Астана, Қазақстан.

Ықылас М.М. – саясаттану кафедрасының магистранты, Л.Н.Гумилев атындағы Еуразия ұлттық университеті, Сәтпаев көш. 2, Астана, Қазақстан.

Gabdulina B. - Candidate of Historical, Associate Professor of the Department of Political Science, L.N.Gumilyov Eurasian National University, Satpayev str., 2, Astana, Kazakhstan.

Ykylas M. M. - Master student of the Department of Political Science, L.N.Gumilyov Eurasian National University, Satpayev str., 2, Astana, Kazakhstan.

**«Л.Н. Гумилев атындағы Еуразия ұлттық университетінің Хабаршысы.
Саяси ғылымдар. Аймақтану. Шығыстану. Түркітану сериясы»
журналында мақала жариялау ережесі**

1. Журнал мақсаты. Саяси ғылымдар, аймақтану, шығыстану, түркітану салалары бойынша мұқият тексеруден өткен ғылыми құндылығы бар мақалалар жариялау.

2. Журналда мақала жариялаушы автор мақаланың қол қойылған бір дана қағаз нұсқасын Ғылыми басылымдар бөліміне (редакцияға, мекенжайы: 010008, Қазақстан Республикасы, Астана қаласы, Қ. Сәтпаев көшесі, 2, Л.Н. Гумилев атындағы Еуразия ұлттық университеті, Бас ғимарат, 408 кабинет) және vest_polit@enu.kz электрондық поштасына Word форматындағы нұсқаларын жіберу қажет. Мақала мәтінінің қағаз нұсқасы мен электронды нұсқалары бірдей болулары қажет.

Мақалалар *қазақ, орыс, ағылшын, араб, түрік* тілдерінде қабылданады.

3. Автордың қолжазбаны редакцияға жіберуі мақаланың Л.Н. Гумилев атындағы Еуразия ұлттық университетінің хабаршысында басуға келісімін, шетел тіліне аударылып қайта басылуына келісімін білдіреді. Автор мақаланы редакцияға жіберу арқылы автор туралы мәліметтің дұрыстығына, мақала көшірілмегендігіне (плагиаттың жоқтығына) және басқа да заңсыз көшірмелердің жоқтығына кепілдеме береді. Сонымен қатар мақала мәтінін плагиат жүйесінде тексеруге келісімін білдіреді.

4. Мақаланың көлемі 18 беттен аспауға тиіс (6 беттен бастап).

Мақаланың құрылымы

5. XFTAP <http://grnti.ru/> - *бірінші жолдың сол жақтауында;*

Автор(лар)дың аты-жөні – жолдың ортасында;

Мекеменің толық атауы, қаласы, мемлекеті (егер авторлар әртүрлі мекемеде жұмыс жасайтын болса, онда әр автор мен оның жұмыс мекемесі қасында бірдей белгі қойылу керек) – жолдың ортасында;

Автор(лар)дың E-mail-ы – жақша ішінде, курсивпен, жолдың ортасында;

Мақала атауы – жолдың ортасында;

Аннотация (100-200 сөз; мақаланың атауын мейлінше қайталамауы қажет; әдебиеттерге сілтемелер болмауы қажет; мақаланың құрылысын (кіріспе, мақаланың мақсаты, міндеттері, қарастырылып отырған сұрақтың тарихы, зерттеу әдістері, нәтижелер/талқылау, қорытынды) сақтай отырып, мақаланың қысқаша мазмұны берілуі қажет).

Түйін сөздер (6-8 сөз не сөз тіркесі). Түйін сөздер мақала мазмұнын көрсетіп, мейлінше мақала атауы мен аннотациядағы сөздерді қайталамай, мақала мазмұнындағы сөздерді қолдану қажет. Сонымен қатар, ақпараттық-іздігіру жүйелерінде мақаланы жеңіл табуға мүмкіндік беретін ғылым салаларының терминдерін қолдану қажет.

Негізгі мәтін мақаланың мақсаты, міндеттері, қарастырылып отырған сұрақтың тарихы, зерттеу әдістері, нәтижелер/талқылау, қорытынды бөлімдерін қамтуы қажет – *жоларалық интервал - 1, азат жол «қызыл жолдан» - 1,25см, беттеу жолағы – еніне сай жасалады.*

Таблица, суреттер – аталғаннан кейін орналастырылады. Әр таблица, сурет қасында оның аталуы болуы қажет. Сурет айқын, сканерден өтпеген болуы керек.

Жалпы қолданыста бар аббревиатуралар мен қысқартулардан басқалары міндетті түрде алғаш қолданғанда түсіндірілуі берілуі қажет.

Қаржылай көмек туралы ақпарат бірінші бетте көрсетіледі.

Әдебиеттер тізімі. Мәтінде әдебиеттерге сілтемелер тікжақшаға алынады. Мәтіндегі әдебиеттер тізіміне сілтемелердің номерленуі мәтінде қолданылуына қатысты жүргізіліде: мәтінде кездескен әдебиетке алғашқы сілтеме [1] арқылы, екінші сілтеме [2] арқылы т.с.с. жүргізіледі. Кітапқа жасалатын сілтемелерде қолданылған беттері де

көрсетілуі керек (мысалы, [1, 45 бет]). Жарияланбаған еңбектерге сілтемелер жасалмайды. Сонымен қатар, рецензиядан өтпейтін басылымдарға да сілтемелер жасалмайды (әдебиеттер тізімін, әдебиеттер тізімінің ағылшынша әзірлеу үлгілерін журнал bulpolit.edu.kz сайтындағы **мақаланы рәсімдеу үлгісінен қараңыз**).

6. Мақала соңындағы әдебиеттер тізімінен кейін библиографиялық мәліметтер орыс және ағылшын тілінде (егер мақала қазақ тілінде жазылса), қазақ және ағылшын тілінде (егер мақала орыс тілінде жазылса), орыс және қазақ тілінде (егер мақала ағылшын тілінде жазылған болса), орыс және ағылшын тілінде (егер мақала түрік немесе араб тілінде жазылса) беріледі.

Авторлар туралы мәлімет: автордың аты-жөні, ғылыми атағы, қызметі, жұмыс орны, жұмыс орнының мекен-жайы, телефон, e-mail – қазақ, орыс және ағылшын тілдерінде толтырылады.

7. Қолжазба мұқият тексерілген болуы қажет. Техникалық талаптарға сай келмеген қолжазбалар қайта өңдеуге қайтарылады. Қолжазбаның қайтарылуы оның журналда басылуына жіберілуін білдірмейді.

Редакцияға түскен мақала жабық (анонимді) тексеруге жіберіледі. Барлық рецензиялар авторларға жіберіледі. Автор (рецензент мақаланы түзетуге ұсыныс берген жағдайда) өңдеп қайта, қолжазбаның түзетілген нұсқасын редакцияға қайта жіберуі қажет. Рецензент жарамсыз деп таныған мақала қайтара қарастырылмайды. Мақаланың түзетілген нұсқасы мен автордың рецензентке жауабы редакцияға жіберіледі.

Пікірі мақұлданған мақалаларды редколлегия алқасына талқылап, басуға келіседі.

8. Төлемақы. Басылымға рұқсат етілген мақала авторларына төлем жасау туралы ескертіледі. Төлем көлемі 2018 жылы 4500 тенге – Л.Н. Гумилев атындағы ЕҰУ қызметкерлері үшін және 5500 тенге басқа ұйым қызметкерлеріне.

Рекзивизиттер:

Цеснабанк: КБЕ16

БИН 010140003594

РНН 031400075610

ИИК KZ 91998

ВТВ 0000003104

TSES KZ KA

IBAN KZ91998ВТВ0000003104

Provision on Articles submitted to the Journal
“Bulletin of L.N. Gumilyov Eurasian National University. Political Science. Regional studies. Oriental studies. Turkology Series”

1. Purpose of the journal. Publication of carefully selected original scientific works and book reviews in the fields of political science, regional studies, oriental studies, turkology.

2. An author who wishes to publish an article in a journal must submit the article in hard copy (printed version) in one copy, signed by the author to the scientific publication office (at the address: 010008, Republic of Kazakhstan, Astana, Satpayev St., 2. L.N. Gumilyov Eurasian National University, Main Building, room 408) and by e-mail vest_polit@enu.kz in Word format. At the same time, the correspondence between Word-version and the hard copy must be strictly maintained.

Language of publications: *Kazakh, Russian, English, Turkish, Arabic.*

3. Submission of articles to the scientific publication office means the authors' consent to the right of the Publisher, L.N. Gumilyov Eurasian National University, to publish articles in the journal and the re-publication of it in any foreign language. Submitting the text of the work for publication in the journal, the author guarantees the correctness of all information about himself, the lack of plagiarism and other forms of improper borrowing in the article, the proper formulation of all borrowings of text, tables, diagrams, illustrations and also he/she agrees to check the uniqueness of the article text.

4. The volume of the article should not exceed 18 pages (from 6 pages).

5. Structure of the article (page – A4 format, portrait orientation, page margins on all sides - 20 mm. Font: type - Times New Roman, font size - 14)

GRNTI <http://grnti.ru/> - *first line, left*

Initials and Surname of the author (s) - *center alignment, italics*

Full name of the organization, city, country (if the authors work in different organizations, you need to put the same icon next to the name of the author and the corresponding organization) - *center alignment, italics*

Author's e-mail (s)- *in brackets, italics*

Article title - *center alignment, bold*

Abstract (100-200 words, it should not contain a formula, the article title should not repeat in the content, it should not contain bibliographic references, it should reflect the summary of the article, preserving the structure of the article - introduction, problem statement, goals, history, research methods, results /discussion, conclusion).

Key words (6-8 words/word combination. Keywords should reflect the main content of the article, use terms from the article, as well as terms that define the subject area and include other important concepts that make it easier and more convenient to find the article using the information retrieval system).

The main text of the article should contain an introduction, problem statement, goals, history, research methods, results / discussion, conclusion - *line spacing - 1, indent of the “red line” -1.25 cm, alignment in width.*

Tables, figures should be placed after the mention. Each illustration should be followed by an inscription. Figures should be clear, clean, not scanned.

All **abbreviations**, with the exception of those known to be generally known, must be deciphered when first used in the text.

Information on **the financial support** of the article is indicated on the first page in the form of a footnote.

References

In the text references are indicated in square brackets. References should be numbered strictly in the order of the mention in the text. The first reference in the text to the literature should have the number [1], the second - [2], etc. The reference to the book in the main text of the article should be accompanied by an indication of the pages used (for example, [1, 45 p.]). References to unpublished works are not allowed. Unreasonable references to unreviewed publications (examples of the description of the list of literature, descriptions of the list of literature in English, see on the journal web-site bulpolit.enu.kz).

At the end of the article, after the list of references, it is necessary to indicate bibliographic data in Russian and English (if the article is in Kazakh), in Kazakh and English (if the article is in Russian) and in Russian and Kazakh languages (if the article is English language), in Russian and English (if the article is in Turkish or Arabic language).

Information about authors: surname, name, patronymic, scientific degree, position, place of work, full work address, telephone, e-mail - in Kazakh, Russian and English.

6. The article must be **carefully verified**. Articles that do not meet technical requirements will be returned for revision. Returning for revision does not mean that the article has been accepted for publication.

7. Work with electronic proofreading. Articles received by the Department of Scientific Publications (editorial office) are sent to anonymous review. All reviews of the article are sent to the author. The authors must send the proof of the article within three days. Articles that receive a negative review for a second review are not accepted. Corrected versions of articles and the author's response to the reviewer are sent to the editorial office. Articles that have positive reviews are submitted to the editorial boards of the journal for discussion and approval for publication.

Periodicity of the journal: 4 times a year.

8. Payment. Authors who have received a positive conclusion for publication should make payment on the following requisites (for ENU employees - 4,500 tenge, for outside organizations - 5,500 tenge):

Requisites:

Tsesnabank: КБЕ16

БИН 010140003594

РНН 031400075610

ИИК KZ 91998

ВТВ 0000003104

TSES KZ KA

IBAN KZ91998ВТВ0000003104

Положение о рукописях, представляемых в журнал «Вестник Евразийского национального университета имени Л.Н.Гумилева. Серия: Политические науки. Регионоведение. Востоковедение. Тюркология»

1. **Цель журнала.** Публикация тщательно отобранных оригинальных научных работ и обзоров книг по направлениям политические науки, международные отношения, востоковедение, регионоведение, тюркология.
2. Автору, желающему опубликовать статью в журнале необходимо представить рукопись в твердой копии (распечатанном варианте) в одном экземпляре, подписанном автором в Отдел научных изданий (по адресу: 010008, Казахстан, г. Астана, ул. Сатпаева, 2, Евразийский национальный университет им. Л.Н.Гумилева, Учебно-административный корпус, каб. 408) и по e-mail vest_polit@enu.kz. При этом должно быть строго выдержано соответствие между Word-файлом и твердой копией.

Язык публикаций: *казахский, русский, английский, турецкий, арабский.*

3. Отправление статей в редакцию означает согласие авторов на право Издателя, Евразийского национального университета имени Л.Н. Гумилева, издания статей в журнале и переиздания их на любом иностранном языке. Представляя текст работы для публикации в журнале, автор гарантирует правильность всех сведений о себе, отсутствие плагиата и других форм неправомерного заимствования в рукописи, надлежащее оформление всех заимствований текста, таблиц, схем, иллюстраций, а также дает согласие на проверку уникальности текста статьи.
4. Объем статьи не должен превышать 18 страниц (от 6 страниц).
5. **Схема построения статьи** (страница – А4, книжная ориентация, поля со всех сторон – 20 мм. Шрифт: тип – Times New Roman, размер (кегель) - 14):

МРНТИ <http://grnti.ru/> - первая строка, слева

Инициалы и Фамилию автора(ов)- выравнивание по центру, курсив

Полное наименование организации, город, страна (если авторы работают в разных организациях, необходимо поставить одинаковый значок около фамилии автора и соответствующей организации)

E-mail автора(ов) – в скобках курсив

Название статьи – выравнивание по центру полужирным шрифтом

Аннотация (100-200 слов; не должна содержать формулы, по содержанию повторять название статьи; не должна содержать библиографические ссылки; должна отражать краткое содержание статьи, сохраняя структуру статьи – введение, постановка задачи, цели, история, методы исследования, результаты/обсуждение, заключение/выводы).

Ключевые слова (6-8 слов/словосочетаний).

Ключевые слова должны отражать основное содержание статьи, использовать термины из текста статьи, а также термины, определяющие предметную область и включающие другие важные понятия, позволяющие облегчить и расширить возможности нахождения статьи средствами информационно-поисковой системы).

Основной текст статьи должен содержать введение, постановка задачи, цели, история, методы исследования, результаты/обсуждение, заключение/выводы – *межстрочный интервал – 1, отступ «красной строки» -1,25 см, выравнивание по ширине.*

Таблицы, рисунки необходимо располагать после упоминания. С каждой иллюстрацией должна следовать надпись. Рисунки должны быть четкими, чистыми, несканированными.

Все **аббревиатуры и сокращения**, за исключением заведомо общеизвестных, должны быть расшифрованы при первом употреблении в тексте.

Сведения о финансовой поддержке работы указываются на первой странице в виде сноски.

Список литературы. В тексте ссылки обозначаются в квадратных скобках. Ссылки должны быть пронумерованы строго по порядку упоминания в тексте. Первая ссылка в тексте на литературу должна иметь номер [1], вторая - [2] и т.д. Ссылка на книгу в основном тексте статьи должна сопровождаться указанием использованных страниц (например, [1, 45 стр.]). Ссылки на неопубликованные работы не допускаются. Нежелательны ссылки на нецензурируемые издания (примеры описания списка литературы, описания списка литературы на английском языке см. на сайте журнала bulpolit.enu.kz в образце оформления статьи).

В конце статьи, после списка литературы, необходимо указать библиографические данные на русском и английском языках (если статья оформлена на казахском языке), на казахском и английском языках (если статья оформлена на русском языке), на русском и казахском языках (если статья оформлена на английском языке), на русском и английском (если статья оформлена на турецком или арабском языках).

Сведения об авторах: фамилия, имя, отчество, научная степень, должность, место работы, полный служебный адрес, телефон, e-mail – на казахском, русском и английском языках.

6. Рукопись должна быть тщательно выверена. Рукописи, не соответствующие техническим требованиям, будут возвращены на доработку. Возвращение на доработку не означает, что рукопись принята к опубликованию.

7. Работа с электронной корректурой. Статьи, поступившие в Отдел научных изданий (редакция), отправляются на анонимное рецензирование. Все рецензии по статье отправляются автору. Статьи, получившие отрицательную рецензию к повторному рассмотрению не принимаются. Исправленные варианты статей и ответ автора рецензенту присылаются в редакцию. Статьи, имеющие положительные рецензии, представляются редколлегии журнала для обсуждения и утверждения для публикации.

Периодичность журнала: 4 раза в год.

8. Оплата. Авторам, получившим положительное заключение к опубликованию необходимо произвести оплату по следующим реквизитам (для сотрудников ЕНУ им. Л.Н. Гумилева – 4500 тенге, для сторонних организаций – 5500 тенге):

Реквизиты:

Цеснабанк: КБЕ16

БИН 010140003594

РНН 031400075610

ИИК KZ 91998

ВТВ 0000003104

TSES KZ KA

IBAN KZ91998ВТВ0000003104

Редактор: А.М. Ногаева
Шығарушы редактор: Е.А. Изтелеуова
Дизайн: Е.А. Изтелеуова

Л.Н. Гумилев атындағы Еуразия ұлттық университетінің
Хабаршысы. Саяси ғылымдар. Аймақтану. Шығыстану. Түркітану сериясы.
-2018. - 4(125). - Астана: ЕҰУ. 115-б.
Шартты б.т. -14.3 Таралымы - 30 дана

Мазмұнына типография жауап бермейді.

Редакция мекен-жайы: 010008, Астана қ.,
Сатпаев көшесі, 2.

Л.Н. Гумилев атындағы Еуразия ұлттық университеті
Тел.: (87172) 709-500 (ішкі 31434)

Л.Н. Гумилев атындағы Еуразия ұлттық университетінің баспасында басылды